

MATERIAŁY MARIANA ZDZIECHOWSKIEGO
(1861-1938)
(III-102)

Marian Zdziechowski syn Edmunda i Heleny z Pułjanowskich urodził się 12 maja 1861 r. w Nowosiólkach w ziemi mińskiej. Gimnazjum ukończył w 1879 r. w Mińsku, a studia uniwersyteckie na wydziale filozoficznym odbył w Petersburgu i Dorpacie uzyskując w 1883 r. w Dorpacie dyplom kandydata filologii słowiańskiej i złoty medal za rozprawę „Der Held Dobrynja Nikititsch”. Dla dopełnienia studiów nad literaturą powszechną wyjechał za granicę i uzupełnił wiedzę w ośrodkach uniwersyteckich Grazu, Zagrzebia i Genewie.

Jako pisarz i publicysta Marian Zdziechowski zadebiutował artykułem o Henryku Sienkiewiczu drukowanym w 1882 r. w warszawskim „Ateneum”.

W 1889 r. Marian Zdziechowski doktoryzował się na Uniwersytecie Jagiellońskim, gdzie też w 1894 r. uzyskał habilitację z filologii słowiańskiej, następnie w 1897 r. rozszerzonej w zakresie literatury powszechnej czasów najnowszych. Profesorem nadzwyczajnym U.J. został w 1899 r., a w 1908 r. profesorem zwyczajnym. Działalność naukową na Uniwersytecie Jagiellońskim prowadził Marian Zdziechowski do roku 1914. Po powołaniu do życia Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie podjął pracę na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu, piastując godności dziekana Wydziału i Rektora Uniwersytetu.

Marian Zdziechowski był członkiem wielu towarzystw naukowych, m.in. Polskiej Akademii Umiejętności i Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Wilnie, Węgierskiej Akademii Nauk, doktorem honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie, Uniwersytetu w Dorpacie i Uniwersytetu w Szeged. Kawalerem wielu odznaczeń państwowych: komandorem orderu Polonia Restituta, kawalerem Złotego Krzyża Zasługi, Komandorem Węgierskiego orderu św. Stefana.

Zmarł w Wilnie 5 października 1938 r.

Spuścizna została zakupiona 2 czerwca 1960 r. od dr Janiny Budkowskiej, której w 1939 r. spuściznę po ojcu przekazał dziś nieżyjący syn Mariana Zdziechowskiego – Ksawery. Papiery przekazane do Archiwum PAN stanowiły tylko część spuścizny naukowej prof. M. Zdziechowskiego. Większość materiałów pozostała w Bibliotece Uniwersyteckiej w Wilnie. Stan przekazanych materiałów jest dobry. Część korespondencji była uporządkowana wstępnie przez Janinę Budkowską. Objętość spuścizny przed uporządkowaniem wynosiła 0,50 mb. W wyniku prac porządkowych utworzono 56 jednostek, dzieląc je na 7 podstawowych grup.

W grupie I. prac naukowych wyróżniono podgrupę artykułów twórcy spuścizny publikowanych w prasie wileńskiej i krakowskiej. Pochodzą one z lat 1936-1938 i przechowały się przeważnie w formie wycinków prasowych, rzadziej rękopisów. Następną podgrupę stanowią bruliony wykładów z literatury powszechnej, w brulionach obok konspektów wykładów znajdują się notatki uczonego oraz wypisy z literatury. Jednostka 25 zawiera opinie o pracach i działalności naukowej. W jednostkach 26-31 znajdują się materiały warsztatowe z literatury powszechnej.

W pierwszej z trzech jednostek składających się na grupę II. materiały działalności M. Zdziechowskiego zgrupowano korespondencję urzędową ułożoną chronologicznie. W jednostce znajduje się m.in. memoriał do marszałka Rydza-Śmigłego w sprawie aresztowania doc. Uniwersytetu Wileńskiego – Stanisława Cywińskiego. Następną jednostkę tworzą zlecenia wykładów, zaproszenia na spotkania naukowe, rewery biblioteczne, a ostatnią przemówienia i wykłady okolicznościowe.

W grupie III. materiałów biograficznych, na wyróżnienie zasługują materiały w jednostce 35 zawierającej wspomnienia M. Zdziechowskiego z l. 1936-1938. Mają one charakter osobisty.

Grupa IV to korespondencja. Jednostka 39 zawiera korespondencję wychodzącą. Spis adresów znajduje się w aneksie 1. Korespondencja wpływająca jest zgrupowana w jednostkach 40-45. W czterech pierwszych znajdują się listy 162 korespondentów, których nazwiska ułożone alfabetycznie zawiera aneks 2. W jednostce 45 znajdują się listy osób nieustalonych. Obszerna korespondencja rodzinna została umieszczona w grupie materiałów rodzinnych w jednostkach 51-53. Omawiana grupa materiałów stanowi szczególnie cenną część spuścizny zawierając listy osób tej miary jak Lew Tołstoj, Gabriel Sarrazin, Dymitr Mereżkowski, a z osobistości polskich Oswald Balcer, Ignacy Chrzanowski, Zygmunt Miłkowski.

W V. grupie materiałów o twórcy zespołu znajdują się w głównej mierze materiały gromadzone przez dr Janinę Budkowską, uczennicę Mariana Zdziechowskiego, do opracowywanej przez nią monografii poświęconej uczonemu. Wśród materiałów dużą grupę stanowią wycinki prasowe.

VI. grupa - materiały rodzinne zostały ułożone w trzech jednostkach. Pierwszą z nich (j.a.51) tworzy korespondencja M. Zdziechowskiego do Marii Zdziechowskiej i Marii Zdziechowskiej do M. Zdziechowskiego. W skład jednostki ponadto wchodzi nekrologi (wycinki prasowe) zmarłej Marii Zdziechowskiej. Na drugą jednostkę (52) składa się korespondencja rodzinna wpływająca Marii i Mariana Zdziechowskich. Ostatnia zaś (j.a.53) korespondencja wpływająca innych członków rodziny Zdziechowskich. Materiały zostały ułożone chronologicznie, przy czym starano się wyodrębnić grupy poszczególnych korespondentów.

W grupie VII. materiały osób obcych, jednostkę 54 i 55 tworzą prace przesłane do oceny Marianowi Zdziechowskiemu. Jednostka 56 zawiera druk treści politycznej.

PRZEGLĄD ZAWARTOŚCI INWENTARZA

I. Prace naukowe	1 – 31
A. Artykuły	1-16
B. Wykłady	17-24
C. Opinie o pracach i działalności naukowej	25
D. Materiały warsztatowe	26-31
II. Materiały działalności	32-34
A. Korespondencja urzędowa	32
B. Zlecenia wykładów, rewery biblioteczne, zaproszenia na spotkania naukowe	33
C. Przemówienia i wykłady okolicznościowe	34
III. Materiały biograficzne	35-38
A. Wspomnienia	35
B. Sprawy majątkowe	36
C. Świadectwa zdrowia	37
D. Fotografie	38
IV. Korespondencja	39-45
A. Wychodząca	39
B. Wpływająca	40-45
V. Materiały o twórcy zespołu	46-50
A. Recenzje prac M. Zdziechowskiego	46
B. Materiały do monografii o M. Zdziechowskim	47
C. Bibliografia prac M. Zdziechowskiego	48

D. Wspomnienia pośmiertne, nekrologi	49-50
VI. Materiały rodzinne	51-53
VII. Materiały osób obcych	54-56

I. PRACE NAUKOWE

A. Artykuły

1. *Przyszłość narodu*
1936, druk, k. 1,
Druk, „Słowo” Wilno dn. 26. I. 1936 s. 7
2. *Zygmunt Krasiński*
Odczyt wygłoszony w Berlinie 11 grudnia 1935 r.
1936, druk, k. 2
Druk, „Słowo” Wilno dn. 11-12. IV. 1936 s. 4-5
3. *Puszkina*
1937, druk, k. 4
Druk, „Słowo” Wilno dn. 14. II. 1937 s. 1,3
4. *Prof. Zdziechowski w sprawie ks. Metropolity Sapiehy*
1937, rkp. i druk, k. 2
Druk, „Głos Narodu” Kraków dn. 3. VIII. 1937 s. 1.
5. *Bezbożnictwo sowieckie a stanowisko Ojca Świętego*
1937, druk, 2 egz., k. 5.
Druk, „Tydzień kulturalno – literacki” dodatek do „Głosu Narodu”. Kraków, dn. 12 i 25. VII. 1937
6. *Stanisław hr Tarnowski. W stulecie urodzin*
1937, druk, k. 2
Druk, „Słowo” Wilno dn. 7. XI. 1937 s. 5-6
7. *Ze wspomnień o Piłsudskim i jego epoce*
1937, druk, k. 4
Druk, „Słowo” Wilno, dn. 28. XI, 24. XII. 1937 i b.d.
8. *General Żeligowski*
1938, druk i k. 1.
Druk, „Słowo” Wilno dn. 20. II. 1938 s. 5
9. *Widmo przyszłości*
1938, druk, k. 1
Druk, „Słowo” Wilno, dn. 20. III. 1938 s. 5
10. *Ukraina a Rosja*
Fragment i druk
1938, rkp., 1, druk., k. 65
Druk, „Słowo” Wilno 24. IV, 1. V, 22. V. 1938

11. *Europa, Rosja, Azja. Szkice polityczno literackie*
Fragment
B.d., druk, l., k. 8
12. *Gabriel Sarrazin.*
B.d., rkp., l., k. 8
13. *Heine i Hercen. Judaizm i rusycyzm w prądach społecznych Europy*
Odbitka z „Przeglądu Polskiego” z notatkami autora
B.d., druk, sz., k. 11
14. *Romantyzm*
Odczyt na Akademii Mickiewiczowskiej na Zjeździe Literatów.
1928, druk, k. 2
Druk, „Słowo” Wilno 1928
15. *Węgry, Czechy a Polska*
B.d., rkp., l., k. 6
16. Fragmenty artykułów, notatki M. Zdziechowskiego
B.d., rkp., l., k. 9

B. Wykłady

17. Literatura niemiecka
Wykłady, notatki, wypisy
1898-1900, 1921, rkp., sz., j. franc., niem., pol., l., k. 207
18. Literatura południowo-słowiańska. *Pieśni o bitwie na Kosowym Polu.*
Wykłady, notatki, wypisy
1901-1902, rkp., sz., j. niem., pol., ros., k. 20
19. Literatura powszechna. *Filozofia literatury*
Wykłady, notatki
1902, b.d., sz., j. niem., pol., k. 145
20. Literatura rosyjska. *Lew Tolstoj*
Wykłady, notatki
1905-1906, rkp., sz., j. franc., pol., ros., k. 43
21. Literatura angielska
Wykłady, notatki
1910-1911, rkp., sz., k. 190
22. Literatura czeska
Wykłady, notatki
B.d., rkp., l., sz., k. 41
23. Literatura francuska. *François René Chateaubriand*
Wykłady, notatki
B.d., rkp., sz., j. franc., pol., k. 15

24. Literatura powszechna. *Bayronizm*

Wykłady, notatki

B.d., rkp., sz., k. 28

C. Opinie o pracach i działalności naukowej

25. [Feliks] Koneczny, Michał Borzyszko, Kazimierz Bug i Jan Jabłoński

Opinia o pracach i działalności naukowej

B.d., rkp., l., k. 3

D. Materiały warsztatowe

26. Literatura bizantyjska i monastycyzm rosyjski

Wypisy, notatki

B.d., rkp., sz., j. franc., niem., pol., ros., k. 41

27. Literatura francuska

Wypisy, notatki, Auguste J. A. Gratry

B.d., rkp., sz., j. franc., pol., k. 17

28. Jw.

Wypisy, notatki, Germaine de Staël

B.d., rkp., sz., j. franc., pol., k. 17

29. Literatura rosyjska

Notatki z wykładów na Uniwersytecie Dorpackim 1880

B.d., rkp., sz., j. niem., pol., ros., k. 48

30. Literatura powszechna

Wypisy, notatki

B.d., rkp., sz., j. franc., niem., pol., k. 159

31. Jw.

Wypisy, notatki

B.d., rkp., sz., j. franc., niem., pol., k. 42

I. MATERIAŁY DZIAŁALNOŚCI

A. Korespondencja urzędowa

32. Korespondencja urzędowa

1889-1938, rkp., masz., druk, l., j. franc., niem., pol., k. 76

B. Zlecenia wykładów, rewery biblioteczne, zaproszenia na spotkania naukowe

33. Zlecenia wykładów, rewery biblioteczne, zaproszenia na spotkania naukowe

1906-1938, rkp., l., k. 27

C. Przemówienia, wykłady okolicznościowe

34. Przemówienia, wykłady okolicznościowe

B d., rkp., l., k. 21

III. MATERIAŁY BIOGRAFICZNE

A. Wspomnienia

35. Wspomnienia, notatki
1916, 1936-1938, rkp., l., sz., j. franc., pol., k. 42

B. Sprawy majątkowe

36. Pożyczki udzielone przez M. Z.
Kwity
1911, rkp., l., k. 5

C. Świadcstwo zdrowia

37. Świadcstwo zdrowia
1938, b. d., rkp., l., k. 2

D. Fotografie

38. Fotografia Mariana Zdziechowskiego i jego żony Marii z Kotwiczów Zdziechowskiej.
1930 i 1938, 3 fot., k. 4

IV. KORESPONDENCJA

A. Wychodząca

39. Korespondencja wychodząca
1908-1938, rkp., listów 28, k. 52, zob. aneks 1.

B. Wpływająca

40. Osoby A – D
Listów 56
1902-1938, rkp., masz., k. 202, zob. aneks 2.
41. Osoby E – J
Listów 43
1890-1938, rkp., masz., k. 127, zob. aneks 2.
42. Osoby K – M
Listów 46
1902-1938, rkp., masz., k. 135, zob. aneks 2.
43. Osoby N – Soł.
Listów 52
1895-1938, rkp., masz., k. 149, zob. aneks 2.
44. Osoby Sp – Ź
Listów 78
1898-1938, rkp., masz., k. 178, zob. aneks 2.
45. Listy osób nierozpoznanych. Puste koperty
Listów 17, kopert 18
1897-1937, b. d., rkp., k. 36 + 18

V. MATERIAŁY O TWÓRCY ZESPOŁU

A. Recenzje prac M. Zdziechowskiego

46. Recenzje prac M. Z. m. in. artykuły prasowe z okazji 50-lecia jego działalności naukowej

B. Materiały do monografii o M. Zdziechowskim

47. Janina Budkowska
Materiały do monografii
B.d., rkp., l., k. 53

C. Bibliografia prac Zdziechowskiego

48. Bibliografia prac Zdziechowskiego
Po 1938 r., rkp., l., k. 3

D. Wspomnienia pośmiertne, nekrologi

49. Mowa żałobna wygłoszona na pogrzebie M. Zdziechowskiego
1938, b.d., masz., l., k. 15

50. Nekrologi i wspomnienia pośmiertne
Wycinki prasowe,
1938, l., druk, k. 27

VI. MATERIAŁY RODZINNE

51. Korespondencja wpływająca i wychodząca Marii i Mariana Zdziechowskich
1895-1897, b.d., rkp., druk., k. 104+5+4

52. Korespondencja wpływająca Marii i Mariana Zdziechowskich
1898-1938, rkp., l., k. 75+88+75

53. Korespondencja wpływająca innych członków rodziny Zdziechowskich
1898-1915, b. d., rkp., l., k.62

VII. MATERIAŁY OSÓB OBCYCH

54. Fiedorowicz H., *Jewrazijstwo i religia. Religioznyj wopros w programie bielo-emigranskowo fanatyzma*
Artykuł opatrzone uwagami M. Z.
1931, masz., l., k. 17

55. Makowej Józef, *Ślady polskie w „Osmanie” Jana Gundulicza*
B.d.. rkp., sz., k. 53

56. Meysztowicz A., *Trzy miesiące rządów w Litwie Środkowej*
1922, druk, sz., k. 11

ANEKS 1

- J. 39. Korespondencja wychodząca

Budkowska Janina
Esterhazy Elżbieta
Tołłoczko W.
Tołstoj Lew
Nieustaleni adresaci

ANEKS 2

J.40. Osoby A-D

d'Abancourt Helena 1, 1903
Aleksandrowicz Zenon 1 + 1 załącznik 1938
Arseniew Mikołaj 1923, 1924 i b. d.
Balzer Oswald 1, 1928
Bandurski Władysław 1, 1927
Baranowski. Ignacy [?] 1, 1909
Barbacki Władysław 1, 1925
Beaupré Seweryna 1 list, 1 bilecik 1912 i b. d.
Białkowski Leon 1, 1913
Birost Louis 1, 1902
Bossowski Franciszek 2 i zał. 1937 b. d.
Brzeska Zofia 2, 1910, 1911
Budkowska Janina 2, 1936
Budny Antoni 1, 1933
Budny Stefania 2, 1971, 1953
Černý Adolf 1, 1931
Chłapowska Ludwika 9, 1904, 1908 i b. d.
Chomiński Olgierd 1, 1922
Chrzanowski Ignacy 3, 1933, 1938 i b. d.
Csekey Stephan v. 2, 1932
Cywiński Stanisław 2, 1938 i b. d.
Czapska L. 1, 1911
Czapska M. 1, 1926
Czapski Jerzy 1, 1927
Czapski Józef i Leopoldyna Łubieńska .z Czapskich. 2, 1936 i b. d.
Czeczott W. 2, 1923 i b. d.
Ćwikliński Ludwik 2, 1925, 1933
Dąbrowska Adalberta 1, 1926
Desjardins Paul 2, 1910
Divéky Adrian 1, 1937
Dworzaczek Włodzimierz 1, 1914
Dziewulski Władysław 2, 1926
Dzik Faustyn 1, 1923

J.41. Osoby E – J

Esterhazy Elżbieta 2, 1936
Fricke W.B. 1 o 1 bilecik i b. d.
Friessendorf Helena 2, b. d.
Gieysztor Z. 1, 1938
Glaser Stefan 3, 1938
Glixelli Stefan 1, 1936

Godziszewska Helena 3, 1938, 1939
Gorbaczew [?] 1, 1931
Gostomski Walery 1, 1906
Górska Maria 3, 1925-1934
Grabowski Tadeusz 1, 1933
Grzymała-Siedlecki Adam 1, 1936
Guetzoff Natalie 4, 1927, 1928 i b. d.
Henry René 1, b. d.
Herbaczewski Józef Albin 2, b. d.
Horoszkiewicz Walentyna 2, 1936
Hugel v. 1, 1911
Humińska C. 1, 1903
Jabłońska Halina 1, 1925
Jachimecki Zdzisław 1, 1925
Jacini S. [?] 2, 1910, 1914
Jankowski Czesław 1, 1922
Jankowski Platon 1, 1904
Jaworski Władysław Leopold 2, 1922, 1928
Jeleńska Maria 1, 1933
Jelski Aleksander 1, 1908
Jodko Ludwik 1, 1931

J.42. Osoby K – M.

Kader [?] Bronisław 1, 1936
Kane Maria 2, 1929, 1931
Kierstowa Ksymena 2, 1923 i b. d.
Klarnerówna I. 1, 1910
Kolakówna H. 1, 1904
Kolabińska H. 1, 1904
Kolabińska M. i Kiersnowska Alina 1, 1906
Korniłowiczowa Jadwiga z Sienkiewiczów 4, 1915-1938
Kościałkowska Zofia 1, 1935
Kościałkowski Stanisław 1, 1922
Kotarbiński Józef T. [?] 1, 1913
Kozak Marian 2, 1932
Kryczyński-Mirza, Najman Olgierd 1, 1933
Krywultowa T. 1, 1925
Lebecka Stefania 6, 1920-1925 i b. d.
Lednicki Wacław 3, 1931, 1932
Loven G.O. 1, 1930
Luriówna [?] 1, b. d.
Lutomski B. 1, 1930
Lutosławski Wincenty 1, 1926
Łoziński Zygmunt 1, 1925
Łukasik Cz. 1, 1902
Mereżkowski Dymitr 1, 1929
Meysztowicz Aleksander 3, 1 w odpisie., 1925-1934
Pomorski Józef 1, 1926
Miłkowski Józef [T.T. Jeż.] 1, 1907

Mincerowa Janina 1, 1935
Moszyńska Jadwiga 4, 1906, 1913

J. Osoby N – Soł.

Natanson Władysław 2 l., 1933
Nicolay P. 1 l., b. d.
Norstrom Witalis [?] 1 l., 1910
Nowkuńska Stanisława 1 l., 1938
Ochenkowska-Romer Helena 1 l., 1936
Offenberg Jan 1 l., 1922
Parczewski Alfons 1 l., 1925
Paczewa Dora 6 l., 1913, 1914
Piechocka Maria 1 l., 1905
Plater-Zyberk Józefat 1 l., 1923
Popowska Maria 1 bilecik, 1938
Potocki Franciszek 1 l., 1923
Prawdziński Ignacy 1 l., b. d.
Pydyrkowski Henryk 1 l., 1914
Pyzik A. 2 l., 1925
Rabłowska Teresa 1 l., + wykaz prod. żyw.
Rostański Józef 1 l., 1925
Rosówna Ewa 1 l., 1938
Rudnicka Jadwiga 1 l., 1909
Ruszczyc Ferdynand 1 telegr. 1933
Rutenia Korporacja. 1 l., 1933
Rychliński Stan. 1 l., 1938
Sarnakier [?] 1 l., 1928
Sarrazin Gabriel 3 l., 1918, b.d., 1933
Scopoli Lisa 6 l., 1913, 1923, + 3 zał.
Siatecki Ludwik 1 l., 1904
Siemiracki J. 1 l. 1903
Soignaut Bedges 3 l., 1929-1934
Sokołowska Maria 2 l. 1936
Sołtanówna Maria 1 l., b. d.

J.44. Osoby Sp – Ź

Spasowicz Włodzimierz 1 l., 1898
Staniewicz Witold 1 l., 1926
Stefański Zygmunt. 1 l., b. d. + 1 zał. ?
Storożenko 1 l., b. d.
Studnicki Władysław 2 l., 1933 i b. d
Sygałowiczówna M. 1 l., 1929
Szapp Fiodor 1 l., 1938
Szaskiewicz. 2 l., 1927 i 1928
Szelkowiec Gernon 1 l., b. d.
Szemiotówna Stanisława 1 l., 1921
.Szeptycki. Andrzej 1 l., 1937
Szremer Matylda 1 l., b. d.
Szymański Jan 1 l., 1925
Tarnowski Zdzisław 1 l., b. d.

Talko-Hryniewicz Julian 1 l., 1933
Tatarówna Stefania 1 l., 1903
Teatr Miejski w Wilnie 1 l., 1933
Teodozjusz [arcybiskup prawosławny] 3 l., 1930, 1938
Thiele Tymoteusz 1 l., 1901
Tołłoczko W. 1 l., 1929
Tołstoj Lew 1 l., 1899
Tregubow I [?] i Lew Tołstoj 1 l., 1896
Trubecka M.W. 4 l., 1923, 1927, 1931 i b. d.
Turczyńska J. 1 l., 1925
Wadowska Maria 3 l., 1935, 1937
Walewska Jadwiga 1 l., 1911
Wańkiewicz Paweł 2 l., 1933, 1934 + 1 zał.
Wańkiewicz Zofia 1 l., 1938
Wesołowski Aleksander 1 l., b. d.
Wesołowski Włodzimierz 2 l., b. d. i 1898
Wędziągolska Janina 1 l., 1923
Wieleżyńska Julia 1 l., 1938
Wierzbicki Stanisław 1 l., 1910
Wiskowaci Janina i Konstanty 4 l., 1931, 1932, 1934 + 1 zał.
Witkowski Kazimierz 1 l., b. d.
Woydatowa-Konopacka Mucha 1 l., 1924
Woyniłłowicz Edward. 16 l., 1905-1929
Zahorska Anna .Savitri. 1 l., 1937
Zalewska Anna 2 l., 1924, 1938 + 1 zał.
Zalewska Krystyna 1 l., wspólnie z Anną 1933
Zeniuk Adolf 1 l., 1923
Zilberman Ida 1 l., 1927
Żółtowski 1 l., 1902

mgr Dorota Zamojska
Archiwum PAN Warszawa

BIBLIOTEKA UNIWERSYTETU WILEŃSKIEGO – dział rękopisów

F. 33 Materiały prof. Mariana Zdziechowskiego, filozofa, (1861-1938)
(potem następuje wyliczenie wybranych jednostek)

F. 54 – akta Biblioteki Wersalsko – Wileńskiej
(potem następuje krótki opis akt i materiałów)

2. 07. 1997